

ת"פ 45759/08/16 - מדינת ישראל נגד י ב

בית משפט השלום בקריית שמונה
ת"פ 45759-08-16 מדינת ישראל נ' ב(עציר)

בפני בעניין: כבוד השופטת רות שפילברג כהן
מדינת ישראל

המאשימה

נגד
י ב (עציר)

הנאשם

גזר דין

כתב אישום ורקע

1. הנאשם הודה והורשע בכתב אישום שייחס לו עבירת **אימים** - עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

מדובר באירוע מיום 17/8/16 שבו איים הנאשם על שתי עובדות סוציאליות - ס.צ. שמילאה תפקיד של ראש מדור קהילתי באגף הרווחה בעיר קריית שמונה (להלן: ראש המדור) ועל ר.ד. ששימשה כמלווה במרכז העוצמה באגף הרווחה בנושא מיצוי זכויות האזרח (להלן: המלווה).

על פי כתב האישום, הנאשם הגיע להסדיר את חובותיו בלשכת ההוצאה לפועל בקריית שמונה, ובמעמד זה איים על המלווה בכך שאמר לה "**אם יבואו אליי מעקלים הביתה אני אקח בלון גז ואתפוצץ**", ובנוסף "**אני אחטוף נשק מחייל ואירה באנשים בסניף ביטוח לאומי**".

משפנתה ראש המדור לנאשם על מנת לברר מדוע אמר הדברים הנ"ל, ענה לה כי הוא כועס על משרד הרווחה והוציא "קיטור".

בהמשך פנה לראש המדור ואמר לה "**האם את רוצה להתלונן במשטרה? אני אעזוב את הבית ואפנה הכל ולא ימצאו אותי אבל תמצאו גופה אחת של אחת מאיתנו**", כשהוא מתכוון לראש המדור או למלווה.

ביום 12/9/16, הודה הנאשם במיוחס לו בכתב האישום והורשע על סמך הודאתו.

חוות דעת פסיכיאטרית

2. במהלך הטיעונים לעונש הגיש ב"כ הנאשם חוות דעת פסיכיאטרית שהונחה בפני בית המשפט במהלך הדיון בתיק מעצר הימים של הנאשם.

על פי חוות הדעת, הנאשם בן 45, רווק אשר אינו עובד. טען כי בילדותו עבר התעללות מינית ואונס על ידי אחיו וכי אמו נהגה כלפיו בתוקפנות פיזית ואיימה לפגוע בו על ידי הנחת סכין על צווארו. בהמשך אושפז במשך תקופה ממושכת בבית החולים "זיו" בצפת בשל בעיות גופניות.

אביו של הנאשם עזב בהיותו בן 3.

הנאשם תיאר בעיות בהתנהגות וביחסים בינאישיים מאז הילדות ונשלח לפנימייה עד גיל 13. הנאשם למד עד כיתה ח' ועזב את בית הספר בשל קשיי למידה וריכוז.

הנאשם עבד בעבודות מזדמנות עד לגיוסו לצבא, שירת במשך שנה ו-8 חודשים ושחרר בגלל בעיות משמעת ואיומים לפגוע בעצמו, היה בכלא הצבאי ושחרר בגין אי התאמה.

הנאשם לא הצליח להתמיד במסגרת עבודה כלשהי, וגם בלימודים במכללת "תל חי" נכשל.

הנאשם היה במערכת זוגית לפני מספר שנים שנמשכה כשנתיים ותיאר חוסר יציבות במערכות זוגיות במהלך החיים.

הנאשם תיאר קשיים בהתקיימותו ומסר כי כשהגורמים המטפלים בו היו בחופשה, עורר אצלו עניין זה לחצים רבים.

הנאשם אובחן בעבר כבעל הפרעת אישיות מורכבת, בעל רמת אינטליגנציה גבוהה, בוחן ושיפוט מציאות תקינים, ביקורת המציאות ויכולת השליטה אצלו נשמרות גם במצבי לחץ.

הנאשם נמצא משנת 2015 במעקב אמבולטורי במרפאה לבריאות הנפש בקריית שמונה עם אבחנה של הפרעת אישיות גבולית עם קווים אנטיסוציאליים.

הרופא הפסיכיאטר העריך כי מדובר בבעל הפרעת אישיות מורכבת, לא בשלה, עם קווים אימפולסיביים ואנטיסוציאליים בולטים, צוין כי ייתכן וקיימת הפרעת קשב וריכוז ברקע עם הפרעות התנהגות מילדות. נמצא כי הנאשם אינו סובל ממחלה נפשית כרונית ושיפוטו שמור.

הפסיכיאטר סיכם כי הנאשם מבין את ההאשמות נגדו ומשמעות העבירה המיוחסת לו, ועל כן הוא מסוגל לעמוד לדיון.

טיעונים לעונש

הצדדים טענו לעונש ביום 12/9/16, מיד לאחר הודאת הנאשם והרשעתו.

3. טיעוני ב"כ המאשימה

ב"כ המאשימה הדגיש את חומרת העבירה של איומים וחומרת התוכן שהשמיע הנאשם ואת היותו מופנה כלפי עובד ציבור.

ב"כ המאשימה טען כי מתחם העונש ההולם הוא בין 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שרות ועד שנת מאסר בפועל וביקש להשית על הנאשם מאסר ברף הבינוני של המתחם, מאסר על תנאי וחתימה על התחייבות.

4. טיעוני ב"כ הנאשם

ב"כ הנאשם הפנה לחוות הדעת הפסיכיאטרית שהגיש, ולנסיבות חייו של הנאשם המפורטות בה, עוד ציין כי הרשעתו האחרונה של הנאשם היא משנת 2002 בגין העלבת עובד ציבור.

ב"כ הנאשם טען כי הנאשם הודה בהזדמנות הראשונה ושיתף פעולה עם גורמי החקירה וכי הדברים שנאמרו על ידו נבעו ממצוקה נפשית ופיזית ללא כוונה לממשם.

ב"כ הנאשם ציין כי הנאשם נמצא במעצר החל מיום 17/8/16, משלא נמצאה חלופה מתאימה עבורו.

ב"כ הנאשם טען כי הנאשם נמצא מזה שנה במסגרת טיפולית במרכז לבריאות הנפש בקריית שמונה וכי הוא משתתף בקבוצות בהן ניתן למשתתפים לומר ככל העולה על רוחם, ולפיכך הדברים שהשמיע היו ברוחם של התכנים המושמעים בקבוצת הטיפול, ללא כוונה להוציא את התוכן לפועל.

ב"כ הנאשם טען כי מתחם העונש ההולם נע ממאסר על תנאי והתחייבות ועד למאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שרות וכי יש לגזור את עונשו של הנאשם ברף התחתון לאור נסיבות חייו הקשות, נסיבות ביצוע העבירה לקיחת האחריות על מעשיו ובקשת הסליחה. נאמר כי מאחר והנאשם מצוי במעצר, יש להסתפק בתקופת מעצרו.

5. הנאשם

ציין כי הוא גר לבדו בדירת עמידר ומקבל קצבת נכות של 65% על סך של 1400 ₪ ועוד 200 ₪ להשלמת הכנסה. הנאשם הסביר כי הוא הגיע לפת לחם, וכי לאחר שהעלו את מינון התרופות שהוא נוטל, נוספו לו הוצאות נוספות.

עוד הסביר הנאשם, כי מספר ימים לפני אירוע כתב האישום, הוא הופיע בפני ועדה של הביטוח הלאומי להגדלת הקצבה שהוא מקבל, והיה בחוסר ודאות ומתח לגבי מצבו הכלכלי, וביום האירוע הגיע לעירייה וללשכת ההוצאה לפועל על מנת להסדיר את חובותיו ואמר את הדברים למלווה.

הנאשם טען כי הוא מבין את חומרת מעשיו, ומוטרד לגבי עתידו אם יהיה בכלא.

הנאשם הוסיף וטען כי הוא צפוי להשתתף בסדנא טיפולית במרכז בקריית שמונה ובקבוצה טיפולית נוספת של תיאטרון בתל חי.

הנאשם ציין עוד, כי גם הוא מאיים אין הוא יכול לממש את איומיו וביקש להסתפק לגביו במאסר קצר.

דין והכרעה

6. תיקון 113 לחוק העונשין קובע את העיקרון המנחה בענישה והוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו.

בקביעת מתחם העונש ההולם, על בית המשפט להתחשב בשלושה פרמטרים: הערך החברתי שנפגע ומידת הפגיעה בו, מדיניות הענישה הנוהגת ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

מתחם העונש ההולם

7. **הערך החברתי שנפגע ומידת הפגיעה בו**

בית המשפט התייחס לא אחת לחומרת עבירות האיומים ובמיוחד כאלה המופנות כנגד עובדי ציבור.

עבירת האיומים פוגעת בערכים מוגנים של שמירה על כבוד האדם, שלמות גופו, תחושת הביטחון ויכולתו לנהל שגרת חיים ללא חשש. כאשר מדובר בעובד ציבור, נפגעים בנוסף ערכי השמירה על הסדר הציבורי, ביטחון הציבור, הגנה על שלטון החוק ועל האמונים על אכיפתו, ויכולתם לבצע את מלאכתם כהלכה וללא חשש מפני פגיעה בשלוות נפשם וביטחונם האישי.

8. לעניין חומרת עבירות האיומים והערכים המוגנים, ראו את הדברים שנאמרו על ידי כב' השופט גולדברג בע"פ 103/88 **משה ליכטמן נ' מדינת ישראל**:

"...אינטרס החברה הוא להגן על שלווה נפשו של הפרט... מפני מעשי הפחדה והקנטה שלא כדיון. אינטרס חברתי נוסף אף הוא מוגן בעקיפין בעבירה זו, והוא נוגע לחופש הפעולה והבחירה של הפרט... בידוע הוא, שבמקרים רבים מושמעים איומים Per se כמסר מוסווה להתנהגות המצופה מן המאויים. נמצא, כי סעיף 192 מקדים רפואה למכה ומונע מלכתחילה פגיעה עתידית בחירות הפעולה של הזולת".

בית המשפט העליון בע"פ 4565/13 **אמון חאלד נגד מדינת ישראל**, התייחס לחומרת עבירות האלימות נגד עובדי הציבור בפרט והערכים המוגנים בעבירה:

"בית משפט זה כבר פסק בעבר כי מעבר לחומרה הכללית הנודעת לעבירות אלימות, הרי שלאלימות המכוונת כנגד עובדי ציבור נודעת חומרה מיוחדת, מאחר והן פוגעות פגיעה אנושה גם בערך החברתי הנודע לתפקוד התקין של השירות הציבורי(ראו: ה"מ 215/72 משיח נ' מדינת ישראל, פ"ד כו(2)172(1972), רע"פ 2660/05 אונגרפלד נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (13.08.2008), דנ"פ 7383/08 אונגרפלד נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (11.07.2011)). עובדי הציבור "חשופים בצריח"- כמי שלא אחת נמצאים בחזית ההתמודדות עם מתן שירות לאנשים שיודעים אף הם קשיים. עובדי הציבור נדרשים להתגייס כל יום מחדש למתן שירות ולשם כך לגייס כוחות גוף ונפש. זהו הרקע לחקיקת עבירות מיוחדות שעניינן לא רק הגנה על שלמות גופם של עובדי הציבור, אלא גם הגנה על כבודם, לפחות במצבים שבהם הפגיעה היא פגיעה קשה בליבתו."

ראו עוד את הדברים שנאמרו בע"פ 6040/13 מדינת ישראל נגד בחוס נעמאן:

"סבורים אנו, כי העונש שהוטל על המשיב בגזר דינו של בית המשפט קמא אינו הולם דיו את חומרת עברותיו ואת חשיבותם של הערכים המוגנים אשר נפגעו בהתנהגותו - יכולתם של גורמי אכיפת החוק לבצע את תפקידם, שמירת הסדר הציבורי והגנה על בטחון הציבור, ועם אלה עקרון שלטון החוק וכיבודו..".

9. מידת הפגיעה בערכים המוגנים היא ברמה בינונית - תוכן האיזמים שהשמיע הנאשם כלפי העובדות הסוציאליות הינו בוטה וחרף. עובדים סוציאליים ואנשי תחום הרווחה מטפלים בשגרת יומם בקהל נזקק המתמודד עם קשיים. לפיכך קיים אינטרס מיוחד להגנה על צוות מקצועי בענף זה, החשוף בשגרה לסטואציות נפיצות. מניעת איום והפחדה של עובדי רווחה מצד מטופלים, הכרחית בעיקר לשם הגנה, פשוטו כמשמעו, על אותם עובדים. ואולם בנוסף, קיים אינטרס רחב למגר את התופעה, גם לטובתו של כלל ציבור המטופלים ברווחה. רק הגנה נאותה על אנשי טיפול, וגינוי של כל מעשה הפחדה ואיום, יבטיחו קיום של שרות רווחה נקי מפחד, יעיל ומונע במוטיבציה של עובדיו. מצוקה הכלכלית בה נמצא הנאשם אין בכך כדי להוות הצדקה להתנהגותו. יחד עם זאת, הנאשם לא נקט כל מהלך בכוונה לממש את איזמו וככל הנראה לא הייתה לו כוונה לעשות כן.

10. נסיבות הקשורות בביצוע העבירה

כאמור, הנאשם איים על שתי עובדות סוציאליות בפגיעה בחייו ובחיי אחרים, בכך שיתפוצץ באמצעות בלון גז, יחטוף נשק מחייל וירה באנשים הנמצאים בסניף הביטוח הלאומי, ובהמשך גם בפגיעה בחייהן של העובדות הסוציאליות.

הנאשם השמיע את הדברים מתוך מצוקה קשה בה הוא שרוי, בתחומי חייו השונים, הן מצוקה כלכלית והן על רקע מצבו הפסיכיאטרי המורכב ובעיותיו החברתיות וקשיי ההסתגלות שלו. כאמור, אין בכל אלה כדי להצדיק את התנהגותו ואת אמירותיו עוכרות השלווה.

על אף חומרתם של האיומים שהשמיע הנאשם, האירוע הסתכם באמירתם בלבד בלי שהתלוותה לכך אלימות פיזית, וככל הנראה לא קדם תכנון כלשהו לאמירתם.

עצם השמעת האיום החמור מזיקה לאדם שקולט אותו ונוטעת בליבו פחד ובהלה. לשומע אין כל ערובה לכך שהאיום לא ימומש. הנאשם השמיע את האמירות במספר מקרים, כלל תיאורים ספציפיים לגבי כוונותיו האלימות ולגבי האופן בו יוציאן לפועל, וכיוון את ביטויי הקשים לאוזניהן של נשים שתומכות בו ומלוות אותו מתוקף תפקידן. יש בנסיבות אלה משום חומרה, אשר אינה מתאזנת בנסיבותיו הקשות של הנאשם.

11. מדיניות הענישה.

בחינת מדיניות הענישה בעבירות איומים נגד עובדי ציבור מעלה כי ניתנה ענישה במנעד רחב, כל מקרה נבדק לגופו, וחומרתו של כל אירוע איומים על עובד ציבור נקבעת בהתאם לנסיבותיו של המקרה ושל הנאשם העומד לדין.

א. רע"פ 3364/14 **באסם מנצור נגד מדינת ישראל (09.06.14)**, המבקשים, בעלי עבר פלילי, איימו על מי שהיה מורה לפיזיקה של בת משפחתם, בכך שאמרו לו כי יבוצע ירי ויזרק רימון לעבר ביתו. בית המשפט גזר על מבקש מס' 1 - 6 חודשי מאסר לריצוי בפועל ועונשים נלווים ועל מבקש מס' 2 - 8 חודשי מאסר ועונשים נלווים.

ב. רע"פ 8062/13 **אלכס ברזק נגד מדינת ישראל (09.04.14)**, המבקש הורשע לאחר שמיעת הוכחות בעבירת איומים והעלבת עובד ציבור. בית המשפט השלום השית עליו 3 חודשי מאסר בפועל אשר ירוצו בדרך של עבודות שרות, 2 מאסרים על תנאי, קנס ופיצוי.

ג. רע"פ 9057/12 **בילל מצרי נגד מדינת ישראל (04.03.13)**, המבקש, שלחובתו 6 הרשעות קודמות בעבירות בעלות אופי אלים ונדון בעבר לריצוי מאסרים בפועל, הודה והורשע בעבירת איומים כלפי שוטרים. בית המשפט גזר עליו 4 חודשי מאסר לריצוי בפועל, מאסר על תנאי וקנס.

ד. ע"פ 38759-05-14 **יניב זגורי נגד מדינת ישראל (21.01.15)**, בית המשפט המחוזי דחה את ערעורו של המערער על הכרעת הדין וגזר הדין של ביהמ"ש השלום בעבירת איומים. המערער איים על סוהרת בבית מעצר בבית המשפט, בפגיעה שלא כדין בגופה, בבעלה או בילדיה. בית המשפט גזר עליו עונש של 6 חודשי מאסר בפועל, מהם 4 חודשים בחופף למאסר אותו הוא מרצה וחודשיים במצטבר לו.

ה. ת"פ (רחובות) 60210-12-12 **מדינת ישראל נגד אימן סעדה (16.12.15)**, הנאשם, בעל עבר פלילי הכולל 2 הרשעות, הודה והורשע בעבירת איומים נגד עובד סוציאלי. בית המשפט גזר עליו 4 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שרות, מאסר על תנאי וקנס.

1. ת"פ (רחובות) 28834-08-13 **מדינת ישראל נגד יוסף מתתיהו (03.12.13)**, הנאשם הורשע בעבירת איומים כלפי עובדת סוציאלית בכך שיפגע באשתו. בית המשפט גזר עליו 3 חודשי מאסר בפועל, הפעלת מאסר על תנאי בן 6 חודשים בחופף ובמצטבר, כך שסה"כ ירצה הנאשם 7 חודשי מאסר בפועל ומאסר על תנאי.

2. ת"פ (כפר סבא) 21895-07-13 **מדינת ישראל נגד יצחק קומימי (01.10.13)**, הנאשם הודה והורשע בשתי עבירות איומים נגד עובדות המחלקה לשירותים חברתיים. בית המשפט גזר עליו 10 חודשי מאסר בפועל, הפעלת מאסר על תנאי בן 8 חודשים בחופף ובמצטבר, כך שסה"כ ירצה הנאשם 12 חודשי מאסר לריצוי בפועל ומאסר על תנאי.

לאור כל האמור לעיל, אני קובעת כי מתחם העונש ההולם הוא בין מאסר קצר בפועל אף לריצוי בדרך של עבודות שרות ועד 10 חודשי מאסר בפועל.

השמה בתוך מתחם העונש - גזירת עונשו של הנאשם

12. בגזירת עונשו של הנאשם, יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה כמפורט בסעיף 40א לחוק העונשין. בשלב זה ניתן משקל מכריע לנסיבות אישיות של הנאשם.

בפרשה זו, על נסיבותיה, לא הוזמן תסקיר לעונש, על אף שתסקיר יכול היה לשפוך אור נוסף על הנאשם ונסיבותיו, וזאת לנוכח העיכוב שהזמנת תסקיר הייתה גורמת לסיומו של ההליך.

הנאשם רווק בן 45 שנה, לטענתו נכה 65% וחי מקצבה של הביטוח הלאומי, מתגורר בדירה השייכת לחברת עמידר ונמצא במצוקה כלכלית.

מחוות הדעת הפסיכיאטרית שהוגשה עלה כי הנאשם בעל הפרעת אישיות מורכבת, לא בשלה עם קווים אימפולסיביים ואנטי סוציאליים בולטים. תוארו נסיבות חיים קשות בהן התעללות מינית ואונס מצד אחיו, והתעללות פיזית מצד אמו ואיום לפגוע בו. הנאשם לא הצליח להתמיד במסגרת עבודה כלשהי וגם לא בקשרים זוגיים.

הנאשם אובחן כבעל אינטליגנציה גבוהה, ואף הותיר רושם של אדם וורבלי מתוך דברים שהשמיע בבית המשפט. אף על פי כן, נסיבות חייו וקשייו הוליכוהו להתמודדויות שעניינן הישרדות יומיומית ועוני קשה.

הנאשם הודה בהזדמנות הראשונה בביצוע העבירות וחסך זמן שיפוטי יקר והביע הבנה לגבי חומרתם.

לחובתו של הנאשם עבר פלילי ישן הכולל 3 הרשעות קודמות, שהאחרונה בהם היא משנת 2002, בגין העלבת עובד ציבור. הרישום הפלילי שלו כולל בנוסף עבירות היזק לרכוש במזיד, איומים, הפרת הוראה חוקית, ניסיון

לתקיפה סתם ומעשה מגונה, ניכר כי במשך שנים ארוכות נמנע הנאשם מכל הסתבכות עם החוק, וניתן לומר שמדובר במעידה חריגה.

הנאשם עצור לנוכח כשלוננו להציג כל חלופה. אילו לא עובדה זו, אני מוצאת שיתכן והיה ניתן לשקול לגביו מאסר בעבודות שרות. עניין זה נלקח על ידי בחשבון, ויביא להקלה ברכיב המאסר.

יש לקוות שמעצרו בתיק זה, שייכלל במאסר לא ממושך שיוטל עליו, בצירוף מאסר מותנה, ירתיעו אותו בעתיד מהתנהגות דומה.

סוף דבר

13. **נוכח כל האמור לעיל, אני גוזרת את עונשו של הנאשם כדלקמן:**

א. 70 ימי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו מיום 17/8/16.

ב. 4 חודשי מאסר על תנאי, הנאשם לא יישא עונש זה, אלא אם יעבור במהלך תקופה של 3 שנים את העבירה בה הורשע.

ניתן היום, י"ט אלול תשע"ו, 22 ספטמבר 2016, במעמד הנוכחים.